

Piiskopi sõnum Eesti katoliiklastele 18.12.2024

Armsad vennad ja õed!

Mul on väga suur rõõm teile teatada, et **18. detsembril 2024** andis paavst Franciscus loa Jumala sulase peapiiskop *Eduard Profittlichi* SJ (1890-1942) õndsakskuulutamiseks.

Õndsakskuulutamine leiab aset vastavalt Püha Tooli reeglitele mõne kuu pärast ja me anname sellest aegsasti teada. Sellega lõpeb 21 aastat kestnud õndsakskuulutamise protsess.

Ma tänan kõik inimesi, kes on selles protsessis osalenud, esitanud oma tunnistusi kirjalikult või suuliselt, tunnistanud arvukaid armusid või õnnistusi, mida nad said, kui pöördusid Jumala sulase *Eduard Profittlichi* eestkostele. Nagu kirjutab paavst Franciscus: „*Õndsaks- ja pühakukskuulutamise protsessid tunnustavad kangelasliku vooruse tunnuseid, elu ohverdamist märtrisurmas ja teatud juhtusid, kus elu on pidevalt, isegi kuni surmani, teiste eest ohverdatud. See näitab Kristuse eeskujulikku jäljendamist, mis väärib usklike imetlust.*” (*Gaudete et exsultate*, 5)

See õndsakskuulutamine on esimene Eesti katoliku kiriku ajaloo ning ka kogu Põhjamaades üks esimesi pärast 16. sajandit. Mis ei tähenda, et pühadus oleks haruldane nähtus meie kirikus. Olen veendunud, et pühadus on palju levinum, kui meie ise arvame. Haruldane on mitte pühadus ise, vaid see pikk protsess, mille abil Kirik otsustab kuulutada kedagi pühakuks, märtriks või õndsaks pärast inimese elu ja tegude väga põhjalikku ja detailset uurimist. Pühadus ise on iga

kristlase elu eesmärk, nagu meid õpetab pühakiri: „*Jumal on meid Kristuses valinud enne maailma rajamist olema pühad ja laitmatud Tema palge ees armastuses*“ (*Ef 1:4*). Ja Kiriku õpetusamet: „*Kõik Kristusesse uskjad, omagu nad ükskõik millist seisust või astet, on kutsutud täielikkusele kristlikus elus ja täiusele armastuses*“ (*Lumen Gentium, 40*). Ning kui Jumal annab kellelegi kutsumuse, annab Ta ka kõik need vahendid, mida see inimene vajab, et pühaduse eesmärk oleks konkreetselt ja praktiliselt saavutatav.

Kuidas nüüd paremini valmistuda eelolevaks õndsakskuulutamiseks?

26. september 2024 ning 18. detsember 2024 on järjestikku olnud kaks olulist momenti Eesti Katoliku Kiriku ajaloos: uus piiskopkond ja esimene õndsakskuulutamine. Meil on põhjust olla väga tänulikud Jumalale ning paavst Franciscusele, kes on olnud Jumala tahtmise väarikaks tööriistaks. Sada aastat oleme oodanud uut piiskopkonda ja ühtekokku 21 aastat on kestnud ametlikult peapiiskop *Profittlichi* õndsakskuulutamine (tegelikult rohkem, sest uurimistöö algas juba 1991). Jumal otsustas vastata meie mõlemale palvele peaaegu samal ajal. Rõõmutsegem ja olgem tänulikud selle üle!

Seetõttu, pärast konsulteerimist Eestis töötavate preestritega, tahan välja kuulutada **Tallinna Piiskopkonnas tänuavaldamise aasta, mis algas 18. detsembril 2024, paavst Franciscuse dekreedil välja andmise päeval ning lõpeb 22. veebruaril 2026, peapiiskop Eduard Profittlichi esimesel surma-aastapäeval pärast tema õndsakskuulutamist.**

Usun, et kõige parem viis vastu minna Jõulupühadele on olla tänulikkuse vaimus. Tänu palvel on alati väga suur roll kristlikus vaimsuses. Jõulupüha ise on tänulikkuse püha. Ootame Kristuse tagasitulemist ning täname Jeesuslapse sündimise eest Petlemmas.

Igaüks meist, iga kogudus, võiks leida viisi, kuidas paremini väljendada oma tänulikkust kõigele, mida meile on Jumala poolt antud. Mitte ainult suurte sündmustega, vaid igapäevase tavalise elu ja kristliku elu kaudu.

Selleks võiks olla näiteks votiivmissad kogudustes, roosipärja palvused ja teised vagaduse vormid. Ja muidugi nüüd julgustab Kirik meid pöörduma sageli tulevase õndsas *Eduard Profittlichi* eestkostele ning usaldada talle meie vajadusi, soove, probleeme ja tänu. Lõpetuseks pidagem meele, et üks eriline hetk peapiiskop *Eduard Profittlichi* elus oli see, kui ta paavsti ettepanekut järgides otsustas jagada nii paljude eestlaste saatust, keda samuti peeti kinni ja kes hukkusid vangilaagrites *Kirovis* või mujal endises Nõukogude Liidus. Olgu peapiiskop *Profittlichi* õndsakskuulutamine eriline võimalus neid meele pidada ja tänada palves nende ohverduse eest

Õnnistagu Jeesuslaps kõiki teid ja teie lähedasi! Kaitsku ta meid kõikide hädade eest ning vabastagu meid praegustest katsumustest. Soovin teile väga püha ja rõõmsameelset Jõulupüha !

+ **Philippe Jourdan** (*Tallinna Piiskop*)

MEIE ESIISADE USK:

Jaanuar

01.01 Pühima Jumalasünnitaja Maarja suurpüha.

Maarja on kui ülev mägi, kes selleks, et jõuda igavese Sõna kontseptsioonini, tõusis ta ingliskoorige kohale, jumalikkuse lävele.

(p. GREGORIUS MAGNUM, *In I Regum 1,5*).

03.01 Jeesuse pühima nime suurpüha.

Sõna sai inimeseks Jumal-Isa plaanis ja sündis usklike päästmiseks ning demonite hävitamiseks. Seda saate kontrollida selle järgi, mis praegu teie silme all toimub. Sest kogu maailmas ja teie enda keiserlikus linnas ravivad ja ajavad paljud meie inimesed (kristlased) neid Jeesuse Kristuse nimel välja võludes ja välja ajades deemoneid, kes inimesi vaevavad. (p. JUSTINUS, *Apologia II, 5,1-6*).

06.01 Issanda ilmumise suurpüha.

Nad kuulutavad, küsivad, usuvad ja otsivad, justkui sümboliseerides kõiki, kes käivad usus ja ihaldavad reaalsust.

(p. AGUSTIN, *Jutlused 199,2*)

12.01 Issanda Ristimis-püha.

Niisiis, Kristus laskus vette ja Püha Vaim tuvi kujul Jumal, Isa, rääkis taevast. Nähtav Kolmainsuse kohalolek.

(p. AMBROSIUM, *Sakramendist 1,19*)

17.01 p. Antonius Suure, abti kirikupüha.

Kõige olulisem pedagoogika ei seisne selles, et laseme esmalt kurjusel enda üle valitseda ja seejärel otsime viisi, kuidas sellest vabaneda. Vaid selles, et teeme kõik jõupingutused selle nimel, et kaitseme end kurja eest laimatusena, (p. JOHANNES CHRYSOSTOMUS, *Kloostrielu vastaste vastu, 3,18*)

21.01 p. Agnes, neitsi ja märtri mälestuspäev.

Need on Kiriku pungast võrsunud lilled, vaimse armu sära ja kaunistus, lopsakad viljad, lõpetatud ja rikkumatu töö, mis väärib kiitust ja austust. Jumala kuju, mis jäljendab tema pühadust, kõige silmapaistvam osa - Kristuse kari.

(p. CIPRIANUS, *Neitsite välisel kandmisel, 3*)

25.01 Apostel Pauluse pöördumispäev.

Hilja armastasin sind, ilu, nii vana ja nii uus, hilja armastasin sind. Ja sa olid minu sees ja ma olin väljas. Sa kutsusid mind ja hüüdsid, sa murdsid mu kurtuse; sa särasid ja ravisid mu pimedust. Sa meeldisid mulle ja nüüd tunnen su järele nälga ja janu; Sa puudutasid mind ja ma igatsen rahu, mis sinust tuleb. (p. AGUSTIN, *Tunnistused*)

JÄRGMISED TEATED:

Veebruar

02.02 Issanda Templissetoomise püha.

05.02 p. Agahta, neitsi ja märtri mälestuspäev.

10.02 p. Scholastica, püha neitsi mälestuspäev.

11.02 p. Lourdes'i maarjapäev.

14.02 p. Kyrillose ja Methodiuse, Euroopa kaitsepühakute mälestuspäev.

22.02 Apostel Peetruse, piiskopi aujärje püha.

ŽESTID JA SÕNAD: Piserdamine püha veega

Armulaupüha algust Issandapäeval tähistab vee õnnistamine, millega kokkutulnuid piserdatakse ja mis seejärel asetatakse kiriku uksele asuvasse pühasse anumas. *Piserdamisriitus* kujutab endast iganädalast meenutust, mis määrab ristimisel iga kogukonna liikme elu.

Vette sukeldudes sünnime taas Jumala lastena. Igal aastal tähistatakse ülestõusmispühade ajal ristimist; Igal pühapäeval, igal pühäl nädalal, elame seda müsteeriumi uuesti läbi. *Õnnistusrituaali* eeldused ütlevad järgmist: “*Kõigi märkide hulgas, mida kirik tarvitab usklike õnnistamiseks, kasutatakse iidse kombe järgi sageli vett. Püha vesi toob usklike teadvusse Issanda Kristuse: selles on kokku võetud jumalik õnnistus, mis meie peale valatakse päästva märgina, kutsudes Isa, Poja ja Püha Vaimu nime*” (nr. 1085).

“Õnnistatakse ja piserdatakse vett tavaliselt pühapäeval, vastavalt Rooma missaraamatus ette nähtud riitusele” (nr. 1086). Uus elu, mille ristimine on aratanud iga jüngri südames, saab nüüd määravaks. Selles võib siiski peituda oht, et igapäevaelus ei ole see piisavalt sügav ega isiklik.

Jumalast sündinud, saame iga päev Jumala lasteks, et jõuda usu küpsuseni. Pühapäevane piserdamisriitus tuletab meile meelde seda kirjeldamatut müsteeriumi ja esitab meile ülestõusmispühade kingituse uued nõudmised. Et me kogeksime Kristuses, kuidas iga päev surra ja üles tõusta. Elustiil, milles peab olema püsivalt tähelepanelik nähtamatu reaalsuse suhtes, nagu Issanda paasapüha müsteerium. Eeldab märkide olemasolu, mis meenutavad kogu selle saladuse tähendust, mis on jüngri elu määranud ning milleks kohustab teda pidev ühendus.

See rikkus ilmneb väga selgelt püha veega piserdamise žestis, mil me sukeldume taas elava vee jõkke: “*...Ja kõik elavad hinged, kes liiguvad seal, kuhu need jõed iganes voolavad, virguvad ellu ja seal on väga palju kalu. Sest kui need uuenenud veed jõuavad sinna, virguvad kõik ellu. Ja jõe ääres, selle kaldal kasvab kõikisugu viljapuid, nende lehed ei närtsi ja nende vili ei lõpe, nad kannavad igas kuus uudsevilja, sest vesi nende jaoks voolab pühamust, nende vili on toiduks ja lehed terviseks*” (Hs 47,9.12).

See ennustus täitus täielikult Jeesuse ristisurmas, kui Tema küljest voolas veri ja vesi (vrd Jh 19:34) ning jüngrid kallati üle Tema Vaimuga (vrd Jh 7:37-39). Lihavõttepühade antifooneid kinnitavad: “*Vaata vett, mis voolab Jumala pühast templist, halleluuja. Ja kõigile, kes sellesse vette jõuavad, toob see pääste ja*

nad laulavad: halleluuja, halleluuja. Sinu poolt on voolanud päästeallikas, Issand Kristus, kes meid patust peseb ja uuendab elu kogu maailmas. Halleluuja.”

Viide Hs 36:25-26 elavdab omakorda antifooni väljaspool ülestõusmispühi, osutades sisemisele muutusele, mida ristimine toob: “*Ma valan teie peale puhast vett ja te saate puhtaks kõigist oma pattudest ja ma annan sulle uue südame, ütleb Issand.*”

Tunneme end taas ristimisbasseinis ja täielikult Jumalale pühitsetud. See žest tuletab meelde, et ristimise päeval saime üheks surnud ja ülestõusnud Kristusega. Tänapäeval märgib see riitus meie müstilisest ja sakramentaalsest surmast ülestõusmist koos Issandaga.

Mõnikord võib meil tekkida kiusatus elada passiivselt pühapäevase liturgilise koguduse kutse järgi või uskuda, et oleme selle peategelased. Piserdamine seevastu tuletab meile meelde, et me osaleme oma preestriteenistuses, nagu ristimisriitus meile õpetab. Tuletades meile konfirmatsiooni hetkel meelde, et oleme kutsutud preestriks, kuningaks ja prohvetiks ühenduses Kristusega.

Päästevees kümmelnud, võime suurema teadlikkusega ligi pääseda Issanda altarile ja siseneda Tema paasaohvrise. Huvitav on jälgida, kuidas haigete kodudes pühitsetavatele sakramentaalsetele hetkedele eelneb piserdamine, mille saatel lausutakse: “*Elavda meis selle püha vee märgis mälestus meie ristimisest ja meie ühinemisest Kristusega, meie Issandaga, kes on risti löödud ja üles tõusnud meie päästmiseks.*” Ristimisvees peitub jõud, vägi ja võimetus näha ka tänapäeval selles Kristuse päästemärki.

See rituaal muutub ka igapäevaseks žestiks, mida teeme kirikusse sisenedes usu ja lihtsusega. Pühakoja sissepääsu juurest leiame vaagna püha veega. Kastes sellesse sõrmed, astume justkui taas ristimisvette ja meenutame ristimärgis, et ainult ristimise kaudu kuulume Jumala laste perekonda, milleks on kirik.

Just ristimine toob meid kristlikku kogukonda ja pakub meile tõelist väärikust koos moraalse kohustusega: “*Olge pühad, sest mina, Issand, teie Jumal, olen püha*” (vrd 1Pt 1:15-16; Luuka 11, 44). Püha veega ristimise

žest meenutab, kes me tegelikult oleme, ja igapäevast pingutust, mida peame selle kogemiseks tegema.

Lõpuks viib piserdamine inimeste ja asjade õnnistamiseni žestidega. See riitus meenutab meile, et me peame alati käima Issanda ülestõusmispühade vaimus. See esindab meie tõelise eksistentsi sisu, ja et ainult lihavõttepühade ajal on meil igapäevaste valikute pidepunkt.

Püha vesi tuletab inimestele meelde, et selle kasutamine peab olema suunatud heale, nõnda et tavalist elu kogu selle keerukuses saaks ehitada kooskõlas Isa tahtega.

Tervitades püha veega piserdamist, paneme kogu oma olmuse sellesse elava vee jõkke, mis on Issanda paasapäevaarmastus ja mis muudab meid üha uuteks inimesteks. Nagu muutuvad uueks ka meie vennad, kogu kosmos. Ja kogu loodus ilmub meie taevase Isa tõeline ülistus.

JÄRGMISTES TEADETES: VIIRUKI KASUTAMINE.

VÕTI: et mõista pühasid märke ja sümboleid – JEEUSE RISTIMINE

Jeesus on oma avaliku elu alguses ligi **kolmkümmend aastat vana**. Selles vanuses loetakse preestrit oma teenistuseks sobivaks (**4Mo 4, 3**). Samas vanuses oli egiptlane *Joosep* tõstetud kõrgele positsioonile (**1Ms 41, 46**), *Taavet* valitud kuningaks (**2Sam 5, 4**), *Hesekiel* oli saanud oma prohvetliku kutse (**Hs 1, 1**). Messia ülesandel – olla **kuningas, preester ja prohvet** – on oma vanus.

Stseeni tegevus toimub *Jordani kaldal* (**Mt 3, 17; Mk 1, 9-11; Luuka 3, 21-23**). *Ristija Johannes*, kes sulgeb töötuse aja (**Lk 16, 16**); *Kristus*, alasti või nimmerihmaga, sukeldunud vee alla; *Püha Vaim* tuvi *kujul* palvetava püha kohal, väljudes veest, mis Jeesuse jaoks alustab uut loomist; *Isa hääl*, mis laskub avatud taevast kinnitades, et Jeesus on Jumala Poeg (**Ap 13, 33; Ps 2, 8**)

- (1) Ikonograafias on enamasti loobutud **veekümbuse** motiivist (kreekakeelsest sõnast *bapto* "ma kastan vee alla"), mis märgib surma ja uuestisündi ning mil vesi valatakse pähe, järgides ühist liturgiat. Jeesus laskus

Jordanisse mitte selleks, et ennast puhastada, vaid et anda veele vägi puhastada patust keha, kogu inimkonda, mille ta endasse võttis. "Matma vana Aadam vette" (p. *Gregory of Nazianzus, Or. 39*).

Kirikut, Kristuse ihu (**1Kr 12, 13**), on vahel kujutatud Tema isikus vee alla vajunud või veest tõusmas.

- (2) Isegi **teenivate inglite** kohalolek koos Püha rüü või lina kuivamisega meenutab ristimisriitust. Rõhutades, et Kristuse ristimine on sakramendi prototüüp, mille kaudu iga usklik saab Jumala lapseks ja tekib samasugune suhe Jumalaga nagu Jeesusel Jordanis ristimisel. Eeldatakse, et ka selles alandlikkuse ja patukahetsuse ristimises soovis Kristus ennetada veega ristimist, oodates vere oma (**Lk 12, 50; Mk 10, 38**).

- (3) Ildses ikonograafias kujutati **jõesängil risti**, mis pärines samuti ristija kepi. See ei olnud meenutus sambast, mille esimesed kristlased oleksid Issanda ristimise kohale püstitanud. Pigem kujutama Kristuse kannatust, mille kaudu saab sakrament oma lunastava vooruse (**Luuka 12:50**). Isegi Püha Vaimu laskumine Kristusele polnud selleks, et Temast saaks Jumala Poeg, vaid et me kõik saaksime jälle Tema kaudu uueks.

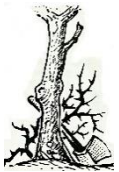
- (4) Sõna "valgustus" (Gk. *photismos*) sümboliseerib **Püha Vaimu valgust**, kuna igäüks, kes on ristitud, on "osa valgusest" (**1Ts 5:5**). Just sel põhjusel kutsuti iidsetel aegadel seda ristimiskojuks, mida täna meenutab süüdatud lamp: "Ärgake, kes magate, tõuske üles surnuist ja Püha paistab teile" (**Ef. 5:14**).

(5) **Võidmiseks** kutsuti vastuseisu vastase (Kuradi) igasugusele tegevusele ja heasse oliivipuusse pookimist (**Rm 11, 24**). See on Kristus, võitnud, kuningas, preester ja prohvet (**Js 61, 1-2; Luuka 4, 16-21**). Ikonograafias kujutatud vihje **õlikannust** tuvi nokas või varvaste vahel hoitud kann, millest langeb õlitilk.

(6) Ristimisel saadud **valges tuunikas** väljendub Kristuse karja kuulumise pitsat (kr. *sphragis*), nagu oli muistsetel võitlejatel. See märgib ka ristimise eskatoloogilist iseloomu. Olles saanud Jumala rahvaks, on uks taevasele kodumaale avatud (**Fl 3:20**). Või nagu pulmacleit, milles pääseb pereisa pidusöögile (**Mt. 22, 11-12**).

(7) Jordani maastikul on kujutatud ka **viljatut puud**, mille juurte all on **kirves** - vihje ristija kõnele päästmiseks vajalikust koostööst. Nüüd on armastuses ristimine Pühas Vaimus - aga homme õigluses - igaveses tules (**Lk 3, 16**). Samuti vihjab see niitjatele, kes reheeluses eraldavad nisu sõkaldest ja viskavad siis tulle.

(8) Ristimise järel kujutatakse, kuidas Kristus **astus palves kivile, mille alt ilmus neli väikest madu**: vihjates ristimisriitusele. Jõe kaldal võib olla suur draakon, rebenenud ja veritseb: mälestus, mis meenutab pilliroo mere läbimist ja vaaraod surma lainetes. Ehk siis alistatud Kuradi ristimisvees.

(9) **Kala** kujund, mis on siin tähistatud *tau-ga*, on ristimiskambrites tavaline motiiv nagu ka kalamehe tähis. Isa (*logion*) sõnad on seotud episoodiga "*Jahve sulase lauludest*" (**Js 42, 1; Ps 2**). Ikonograafias kasutati vikerkaare kujutist või kätt pilvede kohal. Ka tuvi võib vihjata – nagu *Noa* ajal (**1Ms 9, 12**) – pilvede kohale asetatud vikerkaarele – lepingule Jumala ja inimeste vahel. Heebrea keeles: *Messias* (kr *christós*) "*võitnud*", "*pühitsetud*" (**Ap 10, 38; Luuka 4,**

18) ja veest väljumine koos kirgastunud Kristusega (**Ap 2, 36; 13, 33**). Need kaks stseeni väljenduvad ka ristimiskodades, unustamata seejuures *Jeesuse Kirgastamist*, mis on nende kahe sündmuse kokkuvõte.

(10) **Taevad on lõhestunud** (**Mk 1, 10**): vihje **Js 63, 19**. Kauaoodatud *Messias* näitab oma solidaarsust patuse inimkonnaga (**2Kr 5, 21; GI 3, 18; Rm 8, 3-4; Hb 2, 9-18**), saades "*Jumala talleks, kes võtab enda peale maailma patud*" (**Jh 1, 29**). Aramea keeles on *taljal* nii "*teenija*" kui ka "*tall*". See on "*Jeesuse Messia, Jumala poja hea sõnumi algus*" (**Mk 1, 1**).

(11) Ristimisvaagna kontekstis kujutati mõnikord **põleva põõsa** stseeni (**2Ms 3:5**), mis oli seotud *Hoorebi allikaga* (**4Ms 20:11**). Samas on see mõjutatud Ristija Johannese väljendist: "*Ma ei ole väärt kummardama ja Tema sandaalide rihmu lahti siduma*" (**Mk 1:7**). Iidse riituse (*discalceatio*) järgi võeti neofüütidelt jalatsid, kui nad lihavõtte oktaavi ajal panid koos valge tuunikaga jalga ka uued jalanõud. "*See, kes end puhastab, peab vabastama hinge ihust ja selle pattudest nagu jalad patu köidikutest.*" (*Clement Aless. Stramm V,8,55*)

JÄRGMISTES TEADETES: PÕHIVÄÄRTUSED

KASVAMINE USUS: GREGORIUS SUUR. Hinge peegel:

Pühakiri on hinge silmadele kui peegel, kus saame mõtiskleda, milline on meie sisemine nägu. Selles peeglis võime näha oma ilu ja seda, mis meid moonutab. Saame teadvustada oma edusamme või seda, kui kaugel oleme eesmärgist.

Piibel jutustab pühakute tegudest ja julgustab nõrku südameid neid jäljendama. Rääkides nende võitudest, toetab ta meid võitlusest pahede vastu. Oma sõnadega

kinnitab ta, et ka meie vaim, seistes silmitsi nii paljude erinevate kangelaste võidukäikudega, ei kõhkleks raskustes.

Mõnikord ei räägi see peegel meile mitte ainult voorustest, vaid teadvustab ka ebaõnnestumisi. Teadvustab, mida peaksime järelutama tugevate võitudest ja nende langemisest.

Me loeme *Iiobist*, kelle elu oli täis katsumusi, aga ka vägevast *Taavetist*. Esivanemate julgus toidab meie lootust, samas kui nende langemine muudab meid ettevaatlikuks ja alandlikuks. Taaveti kartmatus, mis meid rõõmustab, lisab ka julgust, samas kui kukkumine täidab hirmuga. Esimesel juhul kasvatatakse lugeja hinges lootusest sündivat enesekindlust. Teisel juhul hirmust tulenevat alandlikkust.

Seega ei muutu inimene uhkusest hoolimatuks, sest hirm hoiab teda tagasi ja ta ei lange ka hirmu tõttu meeleheitesse, sest julge eeskuju sisendab enesekindlust ja lootust.

(Moraalikommentaari Iiobi raamatule, II,1)

INFO JA SÜNDMUSED

***08. 12** T.E. Piiskop Philippe Jourdan külastas esimest korda Tartut meie piiskopkonna piiskopina.

* **20.12** Tartu õigeusu piiskop *Elias* on läinud Isa juurde. Võtku Issand ta oma kuningriiki!

* Meie kooli lapsed tähistasid kirikus jõulumüsteeriumi.

* Täname kõiki, kes on aidanud ehtida meie kirikut jõulupühiks.

* **24. 12** kell **16:00** pidasid isa Miguel ja isa Emmanuel Vastseliinas jõululiturgiat.

***28. 12-01. 01** 47. Taize Euroopa noorte täiskasvanute aastavahetuse kokkutulek Tallinnas.

* Jätkame kateheesiga **esmaspäeval** ja **neljapäeval** kell **19. 30** kogudusemajas

* Kolm kuningat külastavad kirikut **pühapäeval, 5.01** kell **16.00**.